

# UREJANJE GRAMOZNIC

V občini Moste-Polje so se odločili, da bodo dokončno uredili gramoznice v občini. Teh gramoznic je še največ ob Litijski cesti in so postale prava ekološka bomba, saj občani in podjetja nenehno vanje zmečejo vse, česar ne rabijo. Vendar bodo v Mostah temu še letos naredili konec.

Izvršni svet je na nedavni seji sprejel sklep, da bo občinski sekretariat za urbanizem in varstvo okolja naročil projekt sanacije gramoznic. In kot kaže so se tokrat tega lotili resno, saj bodo v občini z javnimi deli zaposlili dva delavca, ki bosta nadzorovala in preprečevala nedovoljeno odlaganje odpadkov. Občinski izvršni svet se bo prav tako sestal z vsemi nekdanjimi uporabniki gramoznic, da bi se dogovorili, kako bodo ta podjetja sofinancirala svoj delež pri urejanju teh moških ekoloških črnih lukenj. Občinski sekretariat za urbanizem in varstvo okolja pa bo prek medijev seznanil javnost o začetku brezplačnega odlaganja odpadnega izkopskega in grad-

benega materiala v za to določeni gramoznici, kjer se bo odpadni material odlagal nadzorovano in po strokovnih merilih.

Naša občina je, predvsem v nižinskem predelu, bogata s prodnim gramozom. V preteklih letih so različna gradbena podjetja tam kopala gramoz, niso pa poskrbela za ureditev gramoznic po končani uporabi. Letos obratuje še separacija gramozna gradbenega podjetja Gradis v Obrijah in zasebna betonarna Beton Co. v nekdanji gramoznici gradbenega podjetja Pionir.

Najprej je s kopanjem gramozna prenehala gradbeno podjetje Megrad ob Gramozni poti. To gramoznico so za-

suli brez ustreznega načrta, zemljišče pa se uporablja za vrtničarstvo. Čez njo poteka Pot, predvidena je tudi gradnja kanalizacije in povezovalne ceste od Fužinskega mostu do Litijske ceste. Tudi gramoznica gradbenega podjetja Obnova ob Litijski cesti je bila zasuta brez nadzora. Gradbeno podjetje Pionir je pred leti prenehalo kopati gramoz in je betonarno, ki je v gramoznici, oddala v najem zasebnemu podjetju Beton Co. Del gramoznice pa je bil zasut brez nadzora in sanacijskega načrta. Nekaj je tudi takih gramoznic, kjer se kopije gramoz na zasebnih zemljiščih. Nekatere so lastniki že zasuli, druge pa so v postopku pri pristojnih inšpekcijskih službah.

Pred časom izdana dovoljenja gradbenim podjetjem za kopanje gramozna niso vsebovala tudi obveze uporabnikov, da po končani uporabi zasujejo in uredijo gramoznice. Ker to ni bilo urejeno, je težko ugotoviti, kakšno



Ekološka bomba med zelenimi njivami. (Slika: Zdenko Matoz)

ekološko nevarnost predstavljajo zasute gramoznice, saj ne vemo, kaj vse je tam zakopano in v kolikšni meri ogroža podtalnico.

Pravo ekološko bombo predstavljata opuščeni gramoznici gradbenega podjetja Tehnika ob Litijski cesti in Cestnega podjetja Ljubljana ob Gramozni poti, saj sta postali največje črno odlagališče vseh vrst organskih in anorganskih odpadkov. Zato je

navzoča stalna nevarnost zastrupitve podtalnice, v poletnem času pa je odlagališče žarišče nalezljivih bolezni, predvsem zaradi podgan in mrčesa.

Ker je osrednje ljubljansko odlagališče odpadkov za marsikoga oddaljeno in je za odlaganje tam treba plačati takso, se krajani in podjetja pocieni znebijajo odpadkov in jih pustijo tam, kjer je le mogoče.

ZDENKO MATOZ

## V ZADVORU SPET KMEČKI PRAZNIK

Tako kot že vrsto let bodo Kmetijski zavod Ljubljana, Kmečka zveza Moste-Polje in Kmetijska zadruga Ljubljana letos že devetih pripravili KMEČKI PRAZNIK 92.

Le-ta bo 7. junija 1992 v združenem domu v Zadvoru. Znova se bodo predstavili predvsem domači pletarji in drugi izdelovalci domače obrti, hkrati pa bo na kmečkem prazniku tudi veliko domačih dobrot, ki jih bodo pripravile kmečke žene.

Kmetijska zadruga Ljubljana bo pripravila tudi razstavo konj, medtem ko bo Kmečka zveza organizirala okroglo mizo o aktualnih kmetijskih problemih. Ob razstavi konj bodo na svoj račun prišli tudi ljubitelji malih živali, kajti na razstavi bodo še kuncji različnih sort in kokoši.

KMEČKI PRAZNIK 92 se bo začel ob 9. uri s pozdravnimi govori in s podelitvijo priznanj kmetičam, ki so bile nagajane na razstavi Dobrot slovenskih kmetij v Ptuj.

Kmetijski zavod Ljubljana  
JOŽICA ROZMAN



V okviru prireditve kongresa ICSID je bila v Srednji šoli za gostinstvo in turizem v Novih Fužinah odprta razstava akademske slikarke Alenke Kham Pičman z naslovom Mačkare v Ponikvah. (Fotografija Borut Krajnc)

## BESNICA, JAVOR, VOLAVLJE

Vasi vzhodno od Sostra oziroma vzhodnega dela naše občine so prave hribovske vasi, saj razen Besnice vse ležijo na hribovju, ki sodi že k Dolenjskemu gričevju. Pogled z letala na te vasi daje pravo in značilno podobo slovenske krajine, posute z cerkvami in kapelicami vrh gričev, ki so skupaj s kozolci njen značilen in razpoznaven znak.

Vas Besnica leži na nadmorski višini od 320 do 370 metrov in se vije v več kilometrov dolgo dolino ob potoku Besnica, v kateri je le še nekaj prostora za cesto in nekaj njiv. Kmetije se poleg kmetijstva ukvarjajo tudi z lesom, predvsem z lesom za kurjavo, veliko pa se jih vozi na delo v ravninski predel naše občine, saj tukajšnji kraji nimajo nikakršne industrije. Pred vojno, pa tudi še več let po II. svetovni vojni, je bilo poglaviti vir zaslužka tukajšnjega prebivalstva prodaja kostonjevega lesa; iz njega so izdelovali tanin, ki ga je nujno potrebovala usnjarska industrija. Nova tehnologija je izpodrinila izdelavo tanina iz kostonja in tako se je ustavila tudi prodaja kostonja v te namene. Ostal pa je kostonj kot zelo iskano živilo v jesenskih dneh in pa kot cvet za čebele – za kostonjev med.

Zato je v tej dolini in v sosednjih vaseh ob cvetenju kostonja veliko čebelarjev s svojimi panji. Sem vozijo čebele »na pašo« tudi iz širše okolice Ljubljane.

V zgodnjem srednjem veku so tako Besnice (v srednjem veku imenovane Wesnitz) kot druge vasi v tej okolici v glavnem pripadale gospodom z Ostrega vrha (Osterberg), pa tudi drugim, denimo Stiškemu samostanu. V 19. stoletju so bile pod baroni Codelliji, vse do zemljiške odveze, oz. do leta 1890, ko so tukajšnja posestva in gozdove razprodali.

Leta 1932 je bila iz Sostra prek Kašelskega hriba in naprej v Litijo speljana nova cesta in sicer po naročilu vojske, zato so ji nekaj časa pravili vojaška cesta. Ta je bila za tisti čas dokaj moderna in je veliko bolj kot do tedaj »povezovala Besnico z ravninskim delom in Ljubljano. Zaradi dobre ceste, prevoza kmetijskih pridelkov v Ljubljano ter butar za kurjavo v ravninski del naše občine se je tako v Besnici kot v okoliških vaseh razvila konjereja. Že od nekdaj so se tukajšnji ljudje ukvarjali s sadjarstvom kot pomembno vejo kmetijstva. Tako je bila tu razvita tudi žganjekuha. Na njen obseg kaže podatek, da so pred

## GASILSKA VAJA V SENOŽETIH

27. aprila je bila tako kot vsako leto organizirana v okviru OBGZ MOSTE POLJE sektorja Zasavje gasilska vaja. Letošnja sektorska vaja je bila 17. po vrsti. Organizator vaje je bilo GD Senožeti. Na vaji so poleg gasilskih društev sektorja Zasavje sodelovala sosednja GD Ribče in Jevnica iz občine Litija in Dol iz občine Ljubljana-Bežigrad. Vaja je potekala v Senožetih v strnjem naselju (Mali Graben). Sodelovalo je 96 gasilcev iz osmih gasilskih društev s tremi avtociстерnami, kombiniranim vozilom in z osmimi orodnimi vozili.

Potek vaje: Po znaku za požar je na

namišljeni kraj požara prvo prispelo domače gasilsko društvo z avtociстерno in orodnim vozilom ter takoj začelo z gašenjem namišljenega požara in reševanjem iz objekta. Glede na obsežnost požara smo takoj poklicali na pomoč še druga gasilska društva. Tako so na kraj požara prispeli z avtociстерnami gasilci iz Dolskega in Dola ter s kombiniranim vozilom gasilci iz Laz. Medtem smo gasilci iz GD Senožeti, Ribče, Jevnica, Dolsko, Laze, Dol, Klopce in Vinje sestavili verigo, dolgo 900 m. Vodo smo črpali iz mrtve rokave reke Save, saj je to edini vir požarne vode, ker v Senožetih ni hidrantov. Vajo sta stro-

kovno vodila poveljnik GD Senožeti Darko Pavšič in poveljnik sektorja Zasavje Franc Resman.

Vajo so si poleg krajanov ogledali tudi predsednik OBGZ Moste-Polje Avgust Trplan, poveljnik Lojze Levičnik, podpoveljnik Franc Zupancič in poveljnik sektorja Polje Janez Zavrl. Ob zaključku in analizi vaje nas je pozdravil gospod Trplan, pohvalil našo pripravljenost in prizadevnost in nam zaželel mnogo uspehov ter izrazil željo, da bi se tradicija vaj ob 27. aprilu nadaljevala.

GD SENOŽETI



Na sliki: Center interesnih dejavnosti mladih domuje na Zaloški 48. Odprt je bil 21. maja 1992. (Fotografija: Borut Krajnc)

## JUBILEJNA 30. KARTING DIRKA

Tridesetletnici Avto-moto društva Moste pred dvema letoma se v začetku junija pridružuje tradicionalna, letos že 30. mednarodna karting dirka

### ● POPRAVEK

V prejšnji številki je bila v sestavku »Gremo v Sostro« napaka pri letnici ponovne postavitve kipa Sv. Janeza Nepomuka in skulpture Sv. Frančiška pred cerkvijo v Sostrem. Pravilna letnica postavitve je 1990 in ne 1900. Prav tako je pravilna letnica postavitve Gasilskega doma 1920 in ne 1926. Bralcem se za omenjene napake opravičujemo.

vojno tukajšnji kmetje v Ljubljani od Dalmatincev kupovali posušene fige in brinje in tudi iz teh sadežev kuhali žganje. Razvita žganjekuha pa je s seboj prinesla tudi čezmerno uživanje alkohola.

Šolski pouk se je tu začel leta 1939 v zasebni kmečki hiši, leta 1954 pa je bilo zgrajeno šolsko poslopje. Šola ima zdaj le tri razrede, šolarje višjih razredov pa vozijo v šolo Sostro.

Ob potoku je bilo včasih več mlinov in žag. Zdaj obratuje le žaga in še ta na električni pogon. V vasi je bila nekoč dobro znana gostilna »Pri Alafu«, ki ne obratuje več, imajo pa dobro založeno zasebno trgovino.

EDVARD SVETEK  
(se nadaljuje)

## PRVI MAJ NA PEČARJU SE OHRANJA

Tradicija prvomajskega izleta na Pečarja se nadaljuje. Lani ni nikomur prišlo na misel, da bi karkoli organiziral in pričakal že tradicionalne obiskovalce iz vzhodnega območja ljubljanske kotline. Letos so se v znamenju zasebne pobude vzeli skupaj trije zasebniki in višje v gozdu pričakali številne obiskovalce s pravimi že tradicionalnimi prvomajskimi simboli: z mladim pelinom (tazelenim), klobasami in glasnimi polkami ter valčki.

Kljub nekoliko hladnemu in vlažnemu vremenu je bilo veselo. Stari znanci so se pozdravljali, si nazdravljali, njih veselo razpoloženje pa je odmevalo daleč naokoli v prvomajskem mladem bukovju.

SLAVKO GERLICA

